

การวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์

AN ANALYSIS OF ETHICAL TREATMENT OF EROTICISM

ธนายุธ โยธะคณ¹, สงวน หล้าโพณฑัน², พระใบฎีกานรินทร์ สีลเตโช³, พระมหาใจสิงห์ สิริธมโม⁴

Thanayut Yothakhon¹, Sanguan Laphontan², Phrabidika Narin Silatecho³,

Phramaha Jaising Siridhammo⁴

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด¹⁻⁴

Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus¹⁻⁴

E-mail: thanayuth.yothakhon@gmail.com

ได้รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2566; แก้ไขบทความ: 3 พฤษภาคม 2566; ตอปรับตีพิมพ์: 26 พฤษภาคม 2566;

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติต่อกามารมณ์ของคนไทยในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษากามารมณ์ในพระพุทธศาสนาเถรวาทและหลักการทางจริยศาสตร์ และ 3) เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นวิจัยทางเอกสาร โดยการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา และเอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนาและทางปรัชญา แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติต่อกามารมณ์ของคนไทยในปัจจุบัน มีรูปแบบหลากหลายทั้งความรักและความสัมพันธ์ทางเพศ มีความสัมพันธ์แบบเปิด การนัดมีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผย การนิยมมีความสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัด จะเห็นได้ว่าคนไทยในปัจจุบันมีความสัมพันธ์แบบเปิดเผยนัดมีเพศสัมพันธ์กันแบบไม่ผูกมัด 2) กามารมณ์ในพระพุทธศาสนาถือว่า อารมณ์ที่รักใคร่พอใจ รดคันสวय เสื้อผ้าสวย เพลงเพราะ เป็นต้น อารมณ์เหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึทางเพศ ส่วนอารมณ์ที่คอยดึงดูดจิตใจให้รักใคร่ หลงใหล ยินดี พระพุทธศาสนาเรียกกามารมณ์เช่นนี้เรียกว่า “กามคุณ” และพระพุทธศาสนาเรียกการได้เสพกามคุณว่า “กามสุข” ซึ่งพระพุทธศาสนามีมุมมองต่อความสุขที่เกิดจากกามเป็นเชิงตำหนิว่า เป็นสิ่งต่ำทราม (เมถุน) เป็นของชั่ว เป็นของหยาบ (ทุฏฐลล) เป็นมารยาทของคนชั้นต่ำหรือผู้เลวทราม (วสธมม) เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นทำที่ของพระภิกษุที่มีต่อเมถุนธรรม เพราะบรรพชิต ทั้งหลายมีมุมมองต่อเพศสัมพันธ์ว่าเป็นของต่ำและเลวทราม 3) การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์นั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า กามารมณ์เป็นธรรมชาติขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ และมนุษย์ล้วนเกิดมาจากธรรมชาติ ดังนั้น มนุษย์จึง

ปรารถนา ต้องการ รักใคร่ และพอใจต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งสร้างความสุขกายเปลือยใจให้แก่มนุษย์ แต่มนุษย์ไม่ควรแสวงหาความสุขอย่างเดียวนั้น มนุษย์จะต้องมีคุณสมบัติพิเศษภายในอย่างหนึ่งคือความเป็นผู้มีเหตุผลในการมีชีวิต การใช้ชีวิตและการดำเนินชีวิต โดยมนุษย์สามารถพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปว่า ความสุขยังไม่ใช่สิ่งที่มีค่ามากที่สุดสำหรับมนุษย์ สิ่งที่ดีที่สุดไม่ใช่ความสุขทางกาย แต่ความสุขที่แท้คือความเปลือยใจและความร่มเย็นทางใจ

คำสำคัญ: การปฏิบัติ, กามารมณ์, หลักการทางจริยศาสตร์

Abstract

This research article has 3 objectives as follows ; 1) to study the current state of treatment for eroticism of Thai people, 2) to study on the eroticism in Theravada Buddhism and ethical principles and 3) to analyze of treatment for eroticism based on ethical principles. This research was qualitative research which stresses a documentary research by studying the information from books, textbooks and academic documents on Buddhism and philosophy, presented the research results with an inductive analytical description. **The results of research found that :** 1) The current state of Thai people's treatment of sexual relations, there are various forms of both love and sexual relations, there is an open relationship, there is openly having sex popularity, there is a non-binding relationship. It can be seen that Thai people nowadays have open relationships and have sex without commitment. 2) Erotic in Buddhism is considered affectionate emotions, nice cars, nice clothes, good music, etc. These emotions are not related to sexual feelings. As for the emotions that keep attracting the mind to love, fascinate, delight, Buddhism calls this kind of emotion called “Kamaguna” and Buddhism calls the addiction. Sensual pleasure is called “Kamasukha”, which Buddhism views on the happiness that arises from sensual pleasures. which is depraved (Methuna), which is evil, which is rude (Dutthullam), is the etiquette of a lowly or vile person (Vasaladhammam), etc. To such, because the monks view sex as something low and vile. 3) The treatment for eroticism based on ethical principles, it can be analyzed whether sexuality is one of the fundamental natures of human beings. And human beings are all born of nature, therefore human beings desire, want, love, and are satisfied with things around which creates happiness

and pleasure for human beings. But human beings should not seek happiness alone. Human beings must have one intrinsic specialty: rationality in life, living and lifestyle In which human beings can consider deeply that happiness is still not the most valuable thing for human beings. The best thing is not physical happiness. But true happiness is enjoyment and peace of mind.

Keywords: Treatment, Eroticism, Ethical Principles

บทนำ

ความต้องการของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ยากจะควบคุม เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นตัวกระตุ้นและยั่วยุกิเลสตัณหาให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา อาจกล่าวได้ว่าในสังคมมนุษย์เกือบทั้งหมด มนุษย์ทุกคนล้วนเกิดมาพร้อมกับกิเลสและตัณหาและต่างเต็มไปด้วยอารมณ์ ทั้งโลภ โกรธ หลง กระหายอยาก อยากได้ อยากมี อยากเป็น อยู่ในตัวแทบทั้งสิ้น พุทธศาสนาให้ความสำคัญกับมนุษย์ และการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เพื่อให้เข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิตตามที่คณะของพุทธศาสนา คือพระนิพพาน พุทธศาสนาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกนี้มีศักยภาพที่จะเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิตได้เท่าเทียมกันทุกคน แต่ขึ้นอยู่กับว่าใครจะสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคที่จะทำให้เข้าถึงจุดหมายสูงสุดนั้นได้ดีกว่ากัน ปัญหาอุปสรรคนั้นคือกามหรือกิเลสกามทั้งหลาย ในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของมนุษย์มักเกี่ยวข้องกับกามคุณ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552: 6) มนุษย์ทั้งหลายกำลังลุ่มหลง ติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสต่างๆ อันเป็นที่ชอบ ที่พอใจ ประจวบกับกับโลกสมัยใหม่ ยุคเทคโนโลยี ที่เป็นยุคแห่งความเจริญรุ่งเรืองของวัตถุอันเป็นสิ่งที่ยั่ววนจิตใจมนุษย์ทั้งหลาย จึงทำให้มนุษย์มุ่งแสวงหาวัตถุสิ่งของอันเป็นที่ชอบ ที่พอใจ เมื่อได้มาแล้วก็เสพสมกามสุขด้วยความเพลิดเพลินใจ ทำให้ติดหลงอยู่ในกามคุณ จนทำให้ไม่คำนึงถึงโทษของกามคุณที่ตนเพลิดเพลินอยู่ จึงทำให้มนุษย์ทั้งหลายไม่อาจเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิตได้

คำว่า “กาม” นั้นไม่ได้มีความหมายในทางชั่วร้าย หรือทางเพศเท่านั้น กาม หมายถึง ความใคร่ ความอยาก ความปรารถนา สิ่งที่น่าปรารถนา น่าใคร่ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552: 15) เป็นไปได้ทั้งในฝ่ายกุศลและในฝ่ายอกุศล (พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), 2547: 10) กามนั้นมีความสุขก็จริง แต่ก็มีโทษมากเช่นกัน แต่ที่คนเรายังติดอยู่ในกามคุณนั้นเพราะนึกถึงแต่ความพอใจสุขใจที่ได้รับมันเป็นความรู้สึกสุขที่มาก่อนความทุกข์หรือความเสียใจจึงเลือกที่จะเสพสุขในกามคุณอยู่เรื่อยๆ ทั้งที่จริงแล้วมันไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง พระพุทธเจ้าในสมัยเมื่อยังทรงครองเพศฆราวาสอยู่นั้นพระองค์ก็ยังคงทรงติดอยู่ในกามเช่นกัน คือติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รสและสัมผัสที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ แต่เมื่อพระองค์ได้ทรงทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ทั้ง 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คน

ตาย และสมณะ ก็ทำให้พระองค์ได้ทรงทราบว่า ในที่สุดพระองค์ก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ และต้องตาย จึงต้องหาทางออกเหมือนกับสมณะนักบวช ที่จะต้องสลัดตนออกจากกามไปได้ เพราะการติดอยู่ในบ่วงของมาร คือติดอยู่ในกามนั้น แม้จะเป็นความสุขแต่เป็นความสุขที่มีทุกข์เจือปนอยู่มาก (พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), 2547: 8) เหมือนความฝัน มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่มาก ทั้งหลายเปรียบเหมือนของที่ยืมมา มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่มาก ทั้งหลายเปรียบเหมือนผลไม้ค้ำตัน มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่มาก ทั้งหลายเปรียบเหมือนเชียงหั้นเนื้อ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่มาก ทั้งหลายเปรียบเหมือนหอกหลาว มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษ ยิ่งใหญ่ ทั้งหลายเปรียบเหมือนห้วง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก มีโทษยิ่งใหญ่มาก (อง.ปญจก. (ไทย), 22/76/134)

คำว่า “กามารมณ์” นั้น แปลว่า อารมณ์แห่งกาม คือสิ่งที่จิตมันจะไปเกี่ยวข้องกับรูปที่สวยงาม เสียงอันไพเราะ กลิ่นที่หอม รสที่อร่อย สัมผัสที่นุ่มดีทางเนื้อหนัง ในฐานะน่ารัก น่าพอใจ แล้วก็เกิดความรู้สึกทางกามขึ้น เป็นขั้นแรก แล้วก็เหลืออยู่เป็นความเคยชิน เป็นสัญญา ที่จะน้อมไปหาอารมณ์อย่างนี้ มีชื่อเรียกแทนอีกหลายชื่อเหมือนกัน เช่น คำว่า กามคุณ กามคุณซึ่งหมายถึง กามารมณ์ กามคุณคือสิ่งที่มีคุณหรือมีค่าเพื่อความใคร่ ให้เกิดความรู้สึกทางกาม เรียกว่า “กามคุณ”

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบันยังคงดำรงอยู่บนความลุ่มหลง มัวเมาในกามทั้งหลายจนเกิดพอดี มนุษย์มุ่งมันแสวงหาในสิ่งอันเป็นที่น่ารัก ที่น่าพอใจ เพื่อตอบสนองความใคร่ ความปรารถนาของตนอย่างไร้สติ เพลิดเพลินอยู่ในการเสพกามสุข อันเป็นสุขชั่วครว ไม่พิจารณาเห็นถึงโทษอันเกิดจากกามที่มีอยู่อย่างมากมาย ไม่รู้หลักการปฏิบัติต่อกาม ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่ทำให้มนุษย์ละเลิกในกาม และยิ่งทำให้มนุษย์นั้นยากที่จะเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิตตามทัศนะของพุทธปรัชญาได้ แต่ถ้าหากมนุษย์พิจารณาเห็นถึงโทษของกาม รู้หลักการปฏิบัติต่อกามแล้ว ก็จะมีเกราะป้องกันไม่ลุ่มหลง มัวเมาในกาม จะดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รู้จักเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ควร เสพกามสุขอย่างพอเหมาะ พอควร และลด ละ เลิกการเสพกามไปได้ในท้ายที่สุด ซึ่งเป็นทางแห่งการเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิตตามทัศนะของพุทธปรัชญาได้ นั่นคือ พระนิพพาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อกาม ในการอยู่กับกามอย่างรู้เท่าทันกามารมณ์หรือความปรารถนาอันเป็นสัญชาตญาณที่ติดตัวมาพร้อมกับมนุษย์ เป็นหลักในการดำรงชีวิต ทั้งสองสิ่งนี้จึงจำเป็นต้องมีขึ้นเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นด้วยสาเหตุนี้มนุษย์จึงพยายามที่จะแสวงหาและนำมาเพื่อตอบสนองความทุกข์ ความพึงพอใจของตนทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเติมเต็มความต้องการของตน หากแต่การควบคุมความต้องการภายในของตนในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีสิ่งยั่วยุมากมายเป็นสิ่งที่ลำบากยากยิ่งในตัวมนุษย์เองมากกว่าโดยเฉพาะ

ด้านจิตใจซึ่งเต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนและมีความอ่อนไหวต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว หากความต้องการนั้นเป็นความต้องการที่ขาดสติเป็นการบริโภคในลักษณะที่ลุ่มหลง มัวเมาโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา ทำยที่สุดก็ยอมส่งผลเสียทั้งร่างกาย ซึ่งนอกจากโรครภัยที่แฝงมากับสิ่งที่รับเข้าไปแล้วยังส่งผลถึงจิตใจในลักษณะของความลุ่มหลงมัวเมาและการยับยั้งชั่งใจอีกด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการศีกษาพระพุทศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะศีกษาเรื่องกาม และการปฏิบัติต่อกามต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศีกษาสภาพการปฏิบัติต่อกามารมณของคนไทยในปัจจุบัน
2. เพื่อศีกษากามารมณในพุทศาสนาเถรวาทและหลักการทางจริยศาสตร
3. เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณตามหลักการทางจริยศาสตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณตามหลักการทางจริยศาสตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยเน้นการวิจัยทางเอกสารได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. รูปแบบการทำวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นกรวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) รวบรวมประเด็นหลักในการทำวิจัย
- 2) ส้ารวจเอกสาร นิตยสาร วารสาร เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) ทำการศีกษาค้นคว้าเอกสาร นิตยสาร วารสาร เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4) ทำการแยกแยะประเด็นหลักและประเด็นรอง
- 5) จัดบันทึกข้อมูลตามประเด็นหลักในการทำวิจัยด้วยสมุด ปากกา และกระดาษที่จัดเตรียมไว้

- 6) รวบรวมประเด็นหลักและประเด็นรอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยหรือวิธีการวิจัยสำคัญที่เรียกว่า การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การตีความ (Interpretation)
- 2) การใช้เหตุผล (Reasoning)
- 3) การให้เหตุผล (Arguing)

4. การสังเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างครบถ้วนแล้ว ในขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดออกมาเป็นองค์ความรู้ใหม่ (New knowledge) ผลิตอกออกเป็นหลักฐานใหม่ (New evidence) และเขียนรายงานการวิจัย เพื่อเสนอขออนุมัติจบการศึกษาของหลักสูตร

5. การนำเสนอข้อมูล

ในการสรุปกระบวนการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ผ่านการ วิเคราะห์อย่างสมบูรณ์แล้วมาทำการเขียนพรรณนาความ ดังต่อไปนี้

- 1) บทสรุปที่เป็นการวิเคราะห์ในลักษณะรวบยอด หรือเป็นประเด็นสำคัญ
- 2) อภิปรายความเห็นของผู้วิจัย
- 3) ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของวิจัย และข้อเสนอแนะของผู้ที่สนใจในการศึกษาวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์” ดังนี้

1. สภาพปัญหาการปฏิบัติต่อกามารมณ์ของคนไทยในปัจจุบัน ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อนี้พบว่า ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของคนในสังคมไทยปัจจุบัน ปรากฏให้เห็นในสื่อโซเชียลผ่านรูปแบบหลากหลายทางความรักและความสัมพันธ์ เช่น การมีความสัมพันธ์แบบเปิด การนัดมีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผย การนิยมมีความสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัด ความรัก ความสัมพันธ์ และวิถีทางกามารมณ์ในปัจจุบัน ถูกมองเป็นเรื่องส่วนบุคคล ของปัจเจก ทว่าทุกครั้งที่สังคมไทยพูดถึงเรื่องเหล่านี้ก็มักจะนำระบบคุณค่าหรือศีลธรรมแบบไทยๆ ที่ผูกโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความดีงามทางศีลธรรม ศาสนา และวัฒนธรรมไทยมาอธิบาย เช่นการสมათานระบบผิวเดียวเมียวเดียวว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดทางศีลธรรม

เรื่องเพศเป็นเรื่องของกามตัณหา ราคะ ความกำหนัด เรื่องเพศจะต้องถูกปกปิดซ่อนเร้นและไม่สมควรจะนำมาพูดถึง โลกทัศน์และค่านิยมเช่นนี้ สะท้อนออกมาผ่านการกำหนดบทบาทแนวประเพณีของหญิงและชายผ่านการให้ความหมาย ผู้ชายที่ดีผู้หญิงที่ดี เช่น ผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงออกอย่างเปิดเผยในเรื่องเพศ ต้องรักษานวลสงวนตัว เป็นต้น คำอธิบายกระแสหลัก จึงถูกครอบงำด้วยมุมมองหรือโลกทัศน์แบบศีลธรรมมากกว่าโลกทัศน์ที่สัมพันธ์อย่างเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของ

สังคม เศรษฐกิจ การเมือง อาจกล่าวได้ว่ากามารมณ์เปรียบเสมือนเครื่องมือยึดโยงความสัมพันธ์ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ได้สัมผัสความสับสนที่หายไปแม้เพียงชั่วขณะหนึ่ง นอกจากนี้ในแง่ของกระบวนการทางวัฒนธรรมกามารมณ์ยังกลายเป็นสิ่งประดิษฐ์เกี่ยวกับประสบการณ์และความพึงพอใจทางเพศ ซึ่งเกี่ยวโยงกับวัฒนธรรมการบริโภคที่ความปรารถนาและความพึงพอใจสัมพันธ์กับประสบการณ์การบริโภค การกระทำของบุคคลต่อกามารมณ์ เป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยความจงใจ เป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลไปในทางลบต่อสุขภาพทั้งด้านกายและจิตใจต่อเด็กและสตรี และส่งผลเกี่ยวข้องกันที่นำไปสู่ความขัดแย้ง และการกระทำที่รุนแรงของคนในครอบครัว

2. กามารมณ์ในพุทธศาสนาเถรวาทและหลักการทางจริยศาสตร์ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อนี้พบว่า มุมมองกามารมณ์ในพระพุทธศาสนานั้นถือว่า อารมณ์ในพระพุทธศาสนานั้นหมายถึง “สภาวะที่ยึดเหนี่ยวที่เข้าไปอาศัยของจิตและเจตสิกทั้งหลายก็คือ อารมณ์” (ขุ.จ. 30/245/98) และอารมณ์มีอยู่ 6 อย่างคือ “รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธรรมมารมณ์ ล้วนนำปรารถนา นำใคร่ นำพอใจ มีประมาณเท่าใดโลกกล่าวว่ามีอยู่ 6 อย่างเหล่านี้ โลกพร้อมทั้งเทวโลก สมมติกันว่าเป็นสุข” (ขุ.ส. 25/406/358) ซึ่งสภาวะในที่นี้มีความหมายครอบคลุมสรรพสิ่งทั้งหมดทั้งปวง ซึ่งเกิดจากรูปธรรมโดยทั่วไป เช่น อยากได้รถคันที่สวยงามๆ อยากได้เสื้อผ้าสวยๆ อยากฟังเพลงเพราะๆ อยากดมกลิ่นที่หอมชื่นใจ อยากทานอาหารที่อร่อยถูกปาก อยากได้เสื้อผ้าที่เนื้อนุ่มใส่สบาย เป็นต้น อารมณ์เหล่านี้เป็นอารมณ์โดยทั่วไปไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางเพศ ส่วนอารมณ์ที่น่ารักใคร่ นำปรารถนา นำชอบใจ เป็นอารมณ์ที่คอยดึงดูดจิตใจให้รักใคร่ หลงใหล ยินดี ยึดติด ตรึงใจ อารมณ์เช่นนี้พระพุทธศาสนาเรียกว่า “กามคุณ” มี 5 ประการ คือ (1) รูป (2) เสียง (3) กลิ่น (4) รส และ (5) สัมผัส แต่ในภาษาไทยโดยทั่วไป คำว่า “กามารมณ์” มักใช้ในความหมายว่า อารมณ์ทางเพศ อารมณ์ทางเซ็กส์ ความต้องการมีเซ็กส์หรือมีเพศสัมพันธ์นั่นเอง การมีเซ็กส์หรือเพศสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่มีน้ำเป็นที่สุด ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสำเร็จความใคร่ หรือทั้งสองฝ่ายต่างสำเร็จความใคร่ด้วยกัน ซึ่งอาการที่แสดงให้เห็นทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายคือการหลั่งน้ำกาม ที่เรียกว่า “จุดสุดยอดของเซ็กส์” จึงถือว่าจุดนี้คือเป้าหมายของเซ็กส์หรือเพศสัมพันธ์ และความสุขที่ได้นี้พระพุทธเรียกว่า “กามสุข” อย่างหนึ่ง ความหมายข้างต้นเป็นความหมายเชิงตำหนิว่า “เมถุน” เป็นของชั่วและเป็นของหยาบ (ทุกฎูล์) เป็นมารยาทของคนชั้นต่ำ หรือผู้เลวทราม (วสลดมม) เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นท่าทีของพระภิกษุที่มีต่อเมถุนธรรม สำหรับบรรพชิต (นักบวช) ทั้งหลายแล้ว “เพศสัมพันธ์” ถือว่าเป็นของต่ำ ของเลวทราม ในทางพระพุทธศาสนาจึงถือว่า เพศบรรพชิตเป็น “อุดมเพศ” เพศที่ประเสริฐสูงสุด และเรียกเพศฆราวาส ผู้ครองเรือน ว่า “ทึนเพศ” เพศที่ต่ำ เลวทราม ดังในภาษาบาลีเมื่อพระภิกษุจะลาสิกขา หรือสละสมณเพศไปเป็นคฤหัสถ์ ที่คนไทยเรียกสั้นๆ ว่า “สึก” นั้น ท่านจะใช้คำว่า “ทึนยาวตติสสามิ” แปลว่า “จักเวียนมาเพื่อความเป็นคนเลว” นอกจากนี้ ยังแสดงถึงมุมมองและท่าทีในระดับปุถุชนผู้

ครองเรือน เป็นต้นว่า “เป็นประเวณีของชาวบ้าน” (คามธมฺม) คือ เป็นเรื่องของชาวบ้าน เป็นธรรมดาของพวกชนชาวบ้าน หรือว่า “เป็นกิจที่จะต้องทำในที่ลับ” (รหสฺส) คือ เมณฺฐนเป็นการกระทำที่ต้องกระทำในที่ลับ ในที่ที่ต้องปิดบัง ไม่อาจที่จะเปิดเผย หรือ ให้บุคคลอื่นเห็นได้ เพราะเป็นการกระทำของคนสองคนที่พึงประพฤดิรวมกัน กระทำด้วยกันแสดงให้เห็นว่า เมณฺฐนธรรม หรือ เพศสัมพันธ์ นั้น พระพุทธศาสนาก็ยอมรับว่า การกระทำความดังกล่าวเป็นธรรมดาของชาวบ้าน หรือเป็นธรรมเนียมของผู้ครองเรือน

ในส่วนของหลักการทางจริยศาสตร์เป็นพื้นฐานและมีความชัดเจนในการแสดงให้ทราบถึงผลดีผลเสียของการตัดสินใจที่จะกระทำหรือปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ โดยหลักการทาง จริยศาสตร์ส่วนใหญ่ยึดหลักความเคารพในบุคคล (Respect for Persons) คือ การเคารพในคุณค่า ความเชื่อและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในธรรมชาติเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของมนุษย์ที่เชื่อมโยงไปถึงกระบวนการเกิดทุกข์ กระบวนการหนึ่งจึงเป็นสิ่งสำคัญในหลักพุทธธรรม ที่มุ่งแก้ไขปัญหา (ทุกข์) ตามนัยแห่งอริยสัจ 4 คือ เมื่อมีทุกข์ก็ต้องมีสมุทัย นิโรธ และมรรค ในส่วนของมนุษยนิยมให้คำตอบว่า สิ่งที่มีค่าต่อมนุษย์นั้นไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงการมุ่งตอบสนองความต้องการตนเอง หรือมุ่งแต่จะแสวงหาความรู้ หรือความสงบของจิตใจแต่เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทั้งความสุขที่เกิดมาจากความพึงพอใจ การได้แสวงหาปัญญาความรู้ หรือแม้แต่การแสวงหาความสงบสุขของจิตใจ ต่างก็ล้วนมีคุณค่าอยู่ในตัวของมันเองที่มนุษย์ควรแสวงหาทั้งสิ้น จุดหมายในชีวิตแบบมนุษยนิยมก็คือ การได้แสวงหาสิ่งต่างๆ อย่างทั่วถึง โดยไม่ไปติดยึดหรือลุ่มหลงกับสิ่งใดมากเกินไปจนละเลยสิ่งมีค่าอื่นๆ ที่ควรจะแสวงหาไป สำหรับสุขนิยมแล้ว ค่าของความสุขไม่ได้จำกัดอยู่ที่คนใดคนหนึ่ง แต่อยู่ที่ว่าความสุขนั้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนจำนวนมากที่สุดหรือไม่ ลักษณะสุขนิยมสากลจะให้ความสำคัญกับส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย ถือว่าความสุขของสังคมต้องมาก่อนความสุขของแต่ละคน เพราะการกระทำในรูปใดก็ตามที่ให้ความสำคัญกับทุกคนในสังคมโดยรวม ก็เท่ากับเป็นการให้ความสำคัญกับความสุขของคนแต่ละคนนั่นเอง และอสุขนิยม ความสุข คือ การมีความรู้จริง (ปัญญา) หรือความสงบทางจิต แบ่ง ออกเป็น 1) ปัญยานิยม ซึ่งถือว่า ความสุข คือ การมีปัญญา ความรู้จริง ดังนั้น ชีวิตของมนุษย์จะเป็น ชีวิตที่มีค่าก็ต่อเมื่อมนุษย์นั้น มีกิจกรรมทางปัญญาหรือมีความรู้จริง 2) วิมุตตินิยม ซึ่งถือว่า ความสุข คือความสงบของจิตใจ ดังนั้น ชีวิตของมนุษย์จะเป็นชีวิตที่มีค่าก็ต่อเมื่อมนุษย์นั้น มีจิตใจที่สงบ ปราศจากสุขและทุกข์

3. วิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อนี้พบว่า ธรรมชาตินิยม (Naturalism) ถือว่าสิ่งธรรมชาติเท่านั้นที่เป็นจริง สิ่งอื่นใดที่มีใช้สิ่งธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ของสิ่งธรรมชาติไม่ใช่สิ่งที่เป็นจริง ธรรมชาติของมนุษย์ต้องเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ ต้องทำหน้าที่ตามธรรมชาติ และจะได้รับผลจากธรรมชาตินั้นๆ ต้องเปลี่ยนแปลง มีความขัดแย้งบีบคั้น กัดดันอยู่ภายในตลอดเวลา การประพฤติปฏิบัติตนของมนุษย์

ทั้งหลายมีความเกี่ยวข้องกันกับธรรมชาติของมนุษย์อย่างแยกไม่ออก มนุษย์สร้างปัญหาเพราะมนุษย์มีการกระทำ มนุษย์สร้างปัญหาเพราะธรรมชาติของมนุษย์เป็นสาเหตุหลักที่กล่าวเช่นนี้เพราะว่าธรรมชาติของมนุษย์บางอย่างเป็นตัวบ่งการให้มนุษย์สร้างปัญหา หากมองจากทรรศนะของการเป็นมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสังคม มนุษย์เกิดขึ้นในสังคม เป็นสมาชิกของสังคมเรียนรู้สิ่งต่างๆ การเข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์นั้นคือ การเข้าใจบุคคล

มนุษยนิยม (Humanism) เชื่อว่าร่างกายของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญเพราะถ้าไม่มีร่างกายมนุษย์ก็ไม่มีมนุษย์ ส่วนจิตใจนั้นก็อาศัยร่างกายไม่สามารถแยกอิสระจากร่างกายได้ มนุษยนิยมเห็นความสำคัญของทั้งร่างกายและจิตใจมีความสำคัญเท่าเทียมกันความสุขสบายเป็นอาหารกายฉันใด ความสงบของจิตและปัญญาความรู้ก็เป็นอาหารทางใจฉันนั้น มนุษยนิยมมองคนทั้ง 2 ด้าน แต่ละด้านสำคัญเท่าๆ กัน เราไม่ควรลดคนลงไปเป็นสัตว์ และก็สมควรเชิดชูเขาให้บริสุทธิ์เหมือนพระเจ้า มนุษย์มีลักษณะพิเศษที่สามารถลิ้มรสสิ่งต่างๆ ได้หลายสิ่ง ไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะที่เป็นที่สุดของมนุษย์ อะไรที่มนุษย์พอใจก็ดีทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องดื่ม สุขภาพ การได้รับความนับถือ มิตรภาพของเพื่อนมนุษย์กิจกรรมทางเพศ การผจญภัย การแสวงหาสัจจะ การชื่นชมศิลปะ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งมีค่าในตัวเองไม่มีอะไรมีฐานะสูงสุด ธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์ คือพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งภายนอกและภายในของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งถ่ายทอดออกมาด้วยการกระทำทั้งสีหน้า ท่าทาง บ่งบอกผู้ที่สัมผัสได้รับรู้ถึงการกระทำนั้นๆ แต่การกระทำถูกถ่ายทอดออกมาได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ อย่างเข้ามาทำให้เกิดในสิ่งเหล่านั้นซึ่งทำให้เกิดขึ้น มนุษย์ยึดมั่นอยู่กับวัตถุกลายเป็นความเห็นแก่ตัว เป็นความโลภที่ไม่สิ้นสุด วัตถุเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องแสวงหาผ่านระบบการศึกษาและการโฆษณาที่เราพบเห็นกันได้ทุกวันนี้ความโลภและความเห็นแก่ตัวเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ทำได้ทุกอย่างเพื่อครอบครองวัตถุและสร้างความมั่งคั่ง เพื่อสนองตัณหาความอยากของตนเอง

สุขนิยม (Hedonism) เชื่อว่ามนุษย์มีชีวิตเพื่อหาความสุขใส่ตัวให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะความสุขทางกาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เงินทอง หรืออำนาจก็ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตอบสนองความต้องการทางกายเป็นหลัก การกระทำทุกอย่างของมนุษย์มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่ความสุขไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม มนุษย์ควรหลีกเลี่ยงความทุกข์ความเจ็บปวด สร้างความสุขให้เกิดมีมากที่สุด ดังนั้น ในการเลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างรอบคอบ จึงควรพิจารณาให้รอบคอบว่า การกระทำนั้นจะให้ผลเป็นความสุขหรือความทุกข์ถ้าเป็นความสุข ก็สมควรทำ แต่ถ้าให้ความทุกข์ก็สมควรหลีกเลี่ยง ถ้าในกรณีที่มันให้ทั้งความสุขและความทุกข์ทั้งสอง ก็ควรคำนวณดูว่า ให้อย่างไหนมากกว่ากัน และในการคะเนแนวโน้มการกระทำ ก็ควรหักลบกันระหว่างความสุขและความทุกข์ที่การกระทำนั้นจะก่อให้เกิดทั้งในทางตรงและทางอ้อม สุขนิยมถือว่า ความสุขเป็นสิ่งมีค่าสูงสุดสิ่งเดียวที่มนุษย์ควรแสวงหา ความสุขเป็นสิ่งมีค่าในตัวเอง สิ่งอื่นๆ มีค่าเพียงเป็นเครื่องมือนำความสุขมาสู่มนุษย์ ความรู้ ศิลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎหมายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญก็เพราะทำให้มนุษย์ได้รับความสุข

อสุขนิยม (Non-Hedonism) ให้คำตอบว่า มนุษย์ไม่ได้มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อแสวงหาแต่ความสุขเท่านั้น เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นมนุษย์ก็ควรมีค่าไม่ต่างไปจากสัตว์ที่มีเพียงสัญชาตญาณ แต่มนุษย์ไม่ใช่สัตว์ เพราะมนุษย์ยังมีลักษณะพิเศษที่สัตว์ไม่มีคือเหตุผล ความสุขจึงยังไม่ใช่สิ่งมีค่ามากที่สุดสำหรับมนุษย์ สิ่งดีที่สุดในชีวิตไม่ใช่ความสุขทางกาย แต่เป็นความสุขทางใจต่างหากความสุขที่แท้จริงมีพื้นฐานอยู่ที่จิต ความสุขไม่ใช่สาระสำคัญของชีวิต ความสงบแห่งใจมีค่ามากกว่า ปัญญา นิยามจะมุ่งเน้นที่การแสวงหาสิ่งหรือความจริงที่เป็นสิ่งประเสริฐของชีวิต แต่วิมุตินิยามจะเน้นในเรื่องการดับความต้องการทางร่างกาย และการเอาชนะตนเองมากกว่า ความพอใจของมนุษย์คือความพอใจระหว่างสิ่งที่เราต้องการและสิ่งที่เราไม่ต้องการ สิ่งที่เรากำลังต้องการนั้น เราได้จากภายนอกซึ่งต้องเอามาโดยวิธีการต่างๆ เพราะเป็นสิ่งที่มีความจำกัด ทุกคนอยากได้อะไรก็มีและวัตถุสิ่งของต่างๆ เมื่อเราได้มันมาแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะแน่นอนใจได้ว่ามันจะอยู่กับเราอีกนานแค่ไหน เพราะมันเป็นสิ่งที่ไม่คงที่มันอาจเสื่อมสภาพ อาจหายไปหรือโดนขโมยไปก็เป็นไปได้ทั้งนั้น ถ้าเรายึดติดกับของพวกนี้ก็จะทำให้เราทุกข์ หรือผิดหวังโดยไม่ทันตั้งตัว เหตุเพราะความสุขของเราขึ้นอยู่กับของที่ไม่แน่นอนที่เราไม่สามารถควบคุมมันได้ ถ้าเราลดความต้องการสิ่งของวัตถุพวกนี้ลง เราจะมีความสุขมากกว่าการที่เราต้องไปดิ้นรนขวนขวายหาสิ่งของวัตถุต่างๆ ที่ตั้งอยู่บนความไม่แน่นอนนั้น ความสงบของจิตมีค่าเหนือกว่าความสุข

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณ์ตามหลักการทางจริยศาสตร์” ผู้วิจัยได้สรุปวิเคราะห์เป็นการอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาการปฏิบัติต่อกามารมณ์ของคนไทยในปัจจุบัน คือความรัก ความสัมพันธ์ และวิถีทางกามารมณ์ในปัจจุบัน ถูกมองเป็นเรื่องส่วนบุคคลของปัจเจก ทว่าทุกครั้งที่สังคมไทยพูดถึงเรื่องเหล่านี้ ก็มักจะนำระบบคุณค่าหรือศีลธรรมแบบไทยๆ ที่ผูกโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความดีงามทางศีลธรรม ศาสนา และวัฒนธรรมไทยมาอธิบายสิ่งที่ถูกต้องที่สุดทางศีลธรรมในสังคมไทย การศึกษาเกี่ยวกับอารมณความรู้สึกรู้สึกที่เรียกว่า “ความรัก” ตลอดจนถึง วิถีทางกามารมณ์ อันเป็นมิติที่สัมพันธ์กับความรัก ด้วยสังคมไทยมักมองว่า “อารมณและความรู้สึก” เป็นเรื่องที่ต้องห้ามไม่ได้ เป็นเพียงประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ปราศจากเหตุผลและไม่มีพลังมากพอในการเปลี่ยนแปลงสังคม ภาวะดังกล่าวส่งผลให้สังคมไทยยังขาดองค์ความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงภาพความเปลี่ยนแปลงทาง อารมณ ความรู้สึกของกลุ่มคนในสังคมในประเด็นที่ว่าด้วยความรักและวิถีทางกามารมณ์ที่สัมพันธ์กับบริบททางเศรษฐกิจ และสังคม เป็นองค์ความรู้แบบที่อ้างอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนา สุภาชิตคำพึงเพย ที่มองว่ากามารมณ์เป็นสิ่งที่ทำลายศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น องค์ความรู้เหล่านี้ถูกผลิตซ้ำผ่านแบบเรียนของสถาบันศึกษาและสื่อโฆษณาของกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันครอบครัว ละคร และ

ภาพยนตร์ เป็นต้น โดยความรู้ที่ผลิตออกมานั้น มักจะมองรูปแบบความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมทางเพศที่อยู่บนกระเปียบทางศีลธรรม ว่าเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทุนนิยมและบริโคนิยม ที่เป็นตัวกระตุ้นให้วิถีทางกามารมณแบบผิดระเบียบทางศีลธรรมแสดงตัวอย่างออกมามากขึ้น ซึ่งองค์ความรู้เช่นนี้ไม่สัมพันธ์กับรูปแบบของคนที่มีวิถีชีวิตสัมพันธ์อยู่กับเทคโนโลยีและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่ในสังคมไทยปัจจุบันอีกต่อไป สอดคล้องกับงานเขียนของ (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2560: 41) อารมณแห่งกามคือสิ่งที่จิตมันจะไปเกี่ยวข้องพัวพัน ในฐานะน่ารัก น่าพอใจ และก้เกิดความรู้สึกทางกามขึ้น เป็นขั้นแรก เป็นข้อแรก แล้วก็เหลืออยู่เป็นความเคยชิน เป็นสัญญาเป็นอะไรต่างๆ ที่จะน้อมไปหาอารมณอย่างนี้ ธรรมชาติมันก้สร้างความรู้สึกทางกามารมณขึ้นให้มนุษย์ ความสัมพันธ์ของมนุษย์เป็นเรื่องของ “เงิน” และ “วัตถุ” (สินค้ำ) ความลุ่มหลงในการพยายามสร้างภาพลักษณ์ การมีอำนาจทางเศรษฐกิจในสังคม คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยอำนาจการเลียนแบบกล่าวคือ การเอาอย่างคนดังในระดับแนวหน้าของสังคมโดยมี ดารา นักร้อง และนักแสดง เป็นต้นการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตอย่างไม่คาดคิดมีการโอ้อวด ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ สิ้นเปลือง สรุ่ยสร่ายไร้คุณค่า แย่งชิงครอบครอง คนในปัจจุบันมีแนวโน้มไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้สอยโดยตรง แต่กลับใช้สอยเพียงเพื่อบงบอกฐานะชนชั้นทางสังคม อำนาจเงินตรา เกียรติยศ ชื่อเสียง ชนชั้นทางสังคม

2. กามารมณในพุทธศาสนาเถรวาทและหลักการทางจริยศาสตร์ หลักคำสอนทางพุทธศาสนาก้ได้กล่าวถึงกามคุณ 5 ปุณฺชนโดยทั่วไปมักตกอยู่ในกามคุณ คือ ตกอยู่ในอำนาจรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสที่นำใคร่ น่าพอใจ เมื่อพิจารณามุมมองนี้ในพุทธศาสนาเถรวาทจะปฏิเสธความสุขจากเพศสัมพันธ์ในวิถีชีวิตของฆราวาสผู้ครองเรือน ในเรื่องกามคุณ 5 ปรากฏข้อความไว้ว่า “กามคุณ 5 รูปที่พึงรู้แจ้งด้วยตา อันน่าปรารถนา รักใคร่พอใจ ชวนให้กำหนด เสียงที่พึงรู้แจ้งด้วยหู อันน่าปรารถนา รักใคร่พอใจ ชักให้ใคร่ พาใจให้กำหนด รสที่พึงรู้ด้วยลิ้น อันน่าปรารถนา รักใคร่พอใจ ชวนให้รัก ชักให้ใคร่ พาใจให้กำหนด โผฏฐัพพะพึงรู้แจ้งด้วยกาย อันน่าปรารถนารักใคร่พอใจชวนให้รัก ชักให้ใคร่ พาใจให้กำหนด (ที.สี. 9/546.239-240) น่าปรารถนาน่าใคร่ของกาม คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ (สัมผัสทางกาย) เพราะอาศัยกามคุณ 5 ประการที่เรียกว่ากามสุข กามคุณจึงเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ยากในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต, 2555: 195) ได้มีคำอธิบายถึงกามคุณ 5 และค้นหาไว้หลายแห่งในหนังสือพุทธธรรมไว้ว่า อาการแสดงออกของตัณหาอย่างเดียวกัน และมีอยู่เป็นสามัญ โดยครบถ้วนในชีวิตประจำวันของปุณฺชนทุกคน แต่จะเห็นได้ต่อเมื่อวิเคราะห์ทัศนสภาพการทำงานของจิตในส่วนลึกเท่านั้น เป็นความอยากได้ คือไม่ใช่อยากเป็นอยู่เฉยๆ แต่อยากอยู่เพื่อแสวงสิ่งที่ยากได้คือเพื่อแสวงสิ่งที่จะให้สุขเวทนาสนองความต้องการของตน สรุปว่า กามารมณ หมายถึง ความอยาก ความกำหนด ความใคร่ ความเพติดเพลิน ความยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านจิตใจของบุคคลที่ได้สร้างเงื่อนไขว่ารูปที่เห็นทางตามันน่าใคร่น่าปรารถนาพอใจ เสียงที่ได้ยินทางหูนั้นเป็นเสียงที่ไพเราะ รสที่ได้ยินทางลิ้นนั้นอร่อย

กลิ่นที่ได้ทางจมูกนั้นมีกลิ่นหอม โสภณธรรมที่ถูกสัมผัสทางกายนั้นอ่อนนุ่มน่าจับต้อง ถึงกระนั้นก็ไม่ได้สนับสนุนหรือส่งเสริมให้คนเสพหรือบริโภคกามจนกลายเป็นผู้หมกมุ่น อันเป็นพฤติกรรมสุดโต่ง ที่เรียกว่า “กามสุขัลลิกานุโยค” คือการหมกมุ่นอยู่ด้วยกามสุข ซึ่งประเด็นนี้จะมีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดประโยชน์นิยม เพียงแต่พุทธศาสนาเถรวาทมองไปไกลกว่านั้น กามสุขแม้จะให้ประโยชน์สุขแก่มนุษย์ผู้เสพ แต่ก็จัดเป็นเพียงความสุขที่บกพร่อง ก่อให้เกิดความขัดแย้งและความทุกข์ต่อตนเองและสังคม จึงควรเสพหรือบริโภคกามอย่างมีสติและรู้เท่าทัน และต้องให้เป็นไปตามทำนองคลองธรรมและประกอบด้วยคุณธรรมที่มีต่อกัน

พุทธจริยศาสตร์มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายและมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีการพัฒนาตนอยู่ตลอดเวลาจึงสามารถพัฒนาตนได้ตามหลักการทางจริยศาสตร์เพื่อความสุขและความสงบในสังคม นอกจากนี้ จริยศาสตร์ยังชี้ชวนให้เราตรวจสอบตนเอง ความประพฤติของมนุษย์ และเป็นเกณฑ์ตัดสินความถูก-ผิด การควร-ไม่ควร นับว่ารากฐานของความสุข สอดคล้องกับ (ไพฑูริย์พัฒน์ใหญ่ยิ่ง, 2551: 2-4) ได้กล่าวไว้ในหนังสือจริยศาสตร์ว่า ถ้าเรายึดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต เราควรจะมีคุณธรรมหรือหลักจริยธรรมอะไรเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายนั้น ถ้าเป้าหมายกับวิถีไม่สอดคล้องกัน การบรรลุเป้าหมายก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ เช่นถ้าเรายึดถือว่าคุณค่าทางจิตใจสำคัญกว่าสิ่งภายนอกและความสงบทางจิตใจ คือเป้าหมายสูงสุดของชีวิต มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แต่มีหลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์ปฏิบัติหน้าที่และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข หลักการดังกล่าว คือจริยศาสตร์ซึ่งเป็นหลักการในพุทธศาสนา เป็นหลักการประพฤติและหลักปฏิบัติของมนุษย์ที่จะทำให้เกิดความสุข ความสงบในสังคมที่แสดงออกมาจากพฤติกรรมของตน เพราะมนุษย์เป็นผู้ขับเคลื่อนทางสังคม เป็นวัฒนธรรมของสังคมและเป็นพฤติกรรมของสังคม ถ้ามนุษย์ในสังคมใดมีความประพฤติชอบในจริยธรรมอยู่ในครรลองของจริยศาสตร์ สังคมนั้นย่อมมีแต่ความสงบสุข ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าหลักการทาง จริยศาสตร์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่เป็นกรอบในการดูแลมนุษย์ ดูแลสังคมและสร้างความสุขให้แก่สังคม

3. พุทธจริยศาสตร์เป็นหลักการแห่งการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์เพื่อให้เกิดความสุข ความสงบในสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่ควรทำเพราะว่ามนุษย์ถูกเรียกว่าเป็นสัตว์ประเสริฐจึงต้องมีหลักการแห่งวิถีชีวิตที่ต่างจากสัตว์ รู้จักผิด ถูก ดี ชั่ว เป็นสิ่งที่มีอยู่จริงหรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สมมติกันขึ้นมา หลักการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นได้มาจากไหน กล่าวคือมาจากเหตุผล ความศรัทธา ปัญญาหลักการเหล่านี้มีความเป็นจริงในตัวของมันเอง เป็นแต่เพียงข้อตกลงทางสังคม การแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์เป็นผลของความจริงสากลกฎเกณฑ์ของการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของมนุษย์ ความดี ชั่ว ถูก ผิด นั้นมีอยู่จริงเป็นภาวีสัย (Objectivism) ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขของเวลาสถานที่ เป็นสิ่งสากลที่มนุษย์ทุกคนในสังคมต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกัน มีอยู่อย่างสัมพัทธ์

(Relativism) เป็นข้อตกลงทางสังคมขึ้นอยู่กับความเห็นส่วนบุคคล ไม่แน่นอนตายตัวแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขของเวลาสถานที่ ไม่เป็นสิ่งที่สากลที่ทุกคนในสังคมจะเห็นตรงกันและยึดถือปฏิบัติร่วมกันได้ ผลจากภาวะทางจิตวิทยา (Psychological Issues) หลักการที่เราใช้ตัดสินการกระทำว่าไหนดี-ชั่ว ถูก-ผิด มาจากข้อเท็จจริงทางจิตวิทยาของมนุษย์ ความเห็นแก่ตัวที่เป็นแรงจูงใจให้มนุษย์กระทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของตนเอง ความเห็นแก่ผู้อื่นที่แสดงออกถึงความเมตตากรุณาที่เป็นแรงจูงใจให้คนเรานั้นกระทำเพื่อผู้อื่น (พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ จันทาโก, ชัยรัตน์ ทองสุข, ศิริธราภรณ์ สังสชาติ, สุวิน ทองปั้น, จรัส ลีกา, 2562: 7-8) อย่างเป็นเกณฑ์ตัดสินความถูก-ผิด อะไรควร-ไม่ควร เป็นรากฐานของความสงบสุขในสังคม เป็นวัฒนธรรมทางสังคมการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางสังคม ถ้ามุขยในสังคมใดประพฤติชอบตามหลักจริยธรรมสังคมนั้นย่อมมีแต่ความสงบสุข อาจกล่าวได้ว่าพุทธจริยศาสตร์จึงเป็นความประพฤติของมนุษย์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดูแลสังคมสร้างสังคมให้เกิดความสุขในสังคม เป็นเกณฑ์ตัดสินความถูกผิด-ผิด อะไรควรขไม่ควร อันเป็นรากฐานของความสงบสุขในสังคม ที่มนุษย์ได้แสดงออกทางพฤติกรรมของตน เพราะมนุษย์ในสังคมนั้นเป็นผู้ขับเคลื่อนทางสังคมวัฒนธรรมทางสังคม ถ้ามุขยในสังคมมีความประพฤติชอบในจริยธรรมสังคมนั้นย่อมมีแต่ความสงบสุข ในทางกลับกันถ้ามุขยเราไรซึ่งจริยศาสตร์ขาดจริยธรรมในสังคมนั้นย่อมไม่มีความสงบสุข อาจกล่าวได้ว่าพุทธจริยศาสตร์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ใช้เป็นกรอบในการดูแลความประพฤติของมนุษย์ในสังคมให้มีความสงบสุขในสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การปฏิบัติต่อกามารมณตามหลักการทางจริยศาสตร์ นั้นผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย 2 ประการ คือ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป สำหรับข้อเสนอแนะทั่วไปที่เกิดจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

1) ควรศึกษาการรู้เท่าทันคุณ โทษ และเสนอทางออกจากการกามารมณนำไปประพฤติปฏิบัติดีจะเป็นการช่วยให้เกิดการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข เพื่อให้หลุดพ้นจากกามารมณ นำพาคนในสังคมไปสู่การดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในโลกของวัตถุนิยมได้อย่างสงบสุข

2) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลศาสนาและวัฒนธรรมควรมีการสนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยให้มีการจัดกิจกรรมการรู้เท่าทันคุณ โทษ และเสนอทางออกจากการกามารมณเพื่อให้คนในสังคมไทยได้ชัดเกล้าจิตใจ ไม่ลุ่มหลงไปกับวัตถุนิยม โดยเฉพาะควรมีการชี้แจงให้เห็นโทษของผู้ที่ถูกกามารมณเข้าครอบงำ และเน้นสอนให้ทุกคนได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ประโยชน์ที่จะได้จากกามารมณ เพื่อความสุขและมีสุขภาพจิตที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้กับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาว่า คนในสังคมไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มต่อการรู้เท่าทันคุณ โทษ และทางออกจากเกมมากน้อยเพียงใดเพื่อประยุกต์ใช้กับสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องกามารมณ์ ความรักในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่ผลกระทบ และพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสังคมทุนนิยมหลังสมัยใหม่
- 3) ควรมีการศึกษาอิทธิพลของทุนกามารมณ์ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตประจำวัน อาทิ การต่อรอง การโน้มน้าว การตัดสินใจของอีกฝ่ายให้โน้มน้าวมายังมาทางผู้ที่ครอบครองทุนกามารมณ์ ทั้งนี้เป็นผลจากความโน้มน้าวมายังตามธรรมชาติของมนุษย์ต่อความงามและเสน่ห์ที่มีอำนาจดึงดูดความสนใจของมนุษย์

เอกสารอ้างอิง

- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2560). **เพศในเขาวงกต : แนวคิดทฤษฎีเพศในวัฒนธรรมบริโภคนิยม**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2552). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). (2547). **อนุப்புพิภพที่ปณี ภาค 4 โทษของกาม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2555). **พุทธธรรมฉบับปรับขยาย**. พิมพ์ครั้งที่ 36. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ผลิตัมม์.
- ไพฑูรย์ ภัทรไหญ่ยิ่ง. (2551). **จริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ จันทาโก (ประมวน พานิช) และคณะ. (2562). **พุทธจริยศาสตร์เพื่อความสุขในสังคม**. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ*. 6(2): 1-13.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.